

Kúria ítélete

Az ügy száma: Bfv.III.153/2023/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Varga Eszter, előadó bíró
Molnár Ferencné dr., bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2023. június 27.

Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): a XXV. rendű

Első fok: Fővárosi Törvényszék, 3.B.605/2020/213., ítélet,
előkészítő ülés, 2021. november 11.

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 4.Bf.381/2021/15., ítélet,
nyilvános ülés, 2022. június 16.

Az indítvány előterjesztője: a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség

Az indítvány iránya: a XXV. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Fővárosi Törvényszék 3.B.605/2020/213. számú és a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.381/2021/15. számú ítéletét a XXV. rendű terhelt tekintetében megváltoztatja,

a XXV. rendű terhelttel szemben kiszabott 3 (három) év – gazdasági társaság vezető tisztségviselő, illetve felügyelőbizottsági tag – foglalkozástól eltiltást mellőzi.

Egyebekben a megtámadott határozatot a XXV. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2021. november 11. napján – előkészítő ülésen – kihirdetett 3.B.605/2020/213. számú ítéletében a XXV. rendű terheltet bűnösnek mondta ki közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont]. Ezért 200 napi tétel – a napi tétel összegét 1.000 forintban megállapítva –, összesen 200.000 forint pénzbüntetésre és 3 év – gazdasági társaság vezető tisztségviselő, illetve felügyelőbizottsági tag – foglalkozástól eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés megfizetésére 10 havi részletfizetést engedélyezett. Rögzítette továbbá, hogy amennyiben a pénzbüntetést nem fizeti meg, illetve annak egy havi részletének megfizetését elmulasztja, a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét egy napi tételenként kell egy-egy nap fogházbüntetésre átváltoztatni. Rendelkezett az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetéséről.

[2] Ügyészi fellebbezés alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2022. június 16. napján meghozott 4.Bf.381/2021/15. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét a XXV. rendű terhelt tekintetében a pénzbüntetésre engedélyezett részletfizetés első részletére vonatkozó időpontját megváltoztatta, egyebekben a XXV. rendű terhelt vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] A jogerős ügydöntő határozat által megállapított – a felülvizsgálattal érintett – tényállás lényege a következő:

– A XXV. rendű terheltet terhelttársa és egy, a jelen eljárásban nem érintett személy rávette, hogy névlegesen legyen a Kft. cégnyilvántartásba bejegyzett tagja és ügyvezetője.

– A XXV. rendű terhelt ennek alapján 2018. március 27. napján valós ügyleti akarat és a cég képviseletének szándéka nélkül ügyvezetői tisztséget elfogadó nyilatkozatot, alapító okiratot, alapítói határozatokról szóló iratot, létesítő okirat módosításáról szóló iratot, székhelyhasználatról szóló nyilatkozatot, belépő tagi nyilatkozatot, tagjegyzéket, üzletrész adásvételi szerződést és tevékenységi nyilatkozatot írt alá.

– Ezen okiratok szerint a Kft. ügyvezetője és egyedüli tagja lett, a társaság székhelye címre, főtevékenysége zöldség-, gyümölcs-nagykereskedelemre változott. A benyújtott valótlan tartalmú okiratok alapján a Fővárosi Törvényszék Cégbírósága 2018. március 27. napjától a XXV. rendű terheltet a Kft. önálló képviseleti joggal rendelkező ügyvezetőjeként és tagjaként 2018. március 29. napján bejegyezte a közhiteles cégnyilvántartásba.

– Az aláírt okiratokkal ellentétben a Kft.-t a XXV. rendű terhelt ténylegesen nem képviselte, a társaság nevében nem járt el.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.731/2022/2. számon felülvizsgálati indítványt terjesztett elő a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában írt okból a XXV. rendű terhelt javára, a jogerős ítélet megváltoztatása, és a foglalkozástól eltiltás mellőzése érdekében.

[5] Indokai szerint az első- és másodfokú bíróság ítélete törvénysértő, mert a Btk. 52. § (1) bekezdésében meghatározott foglalkozástól eltiltás törvényi feltételei nem állnak a XXV. rendű terhelt esetében.

[6] Kifejtette, hogy a foglalkozástól eltiltás alkalmazásánál irányadó 18/2007. BK vélemény alapján a „foglalkozásának felhasználásával” megfogalmazás arra utal, hogy az elkövető a szándékos bűncselekmény megvalósításakor a foglalkozását mintegy eszközül használja, a foglalkozás által biztosított lehetőséget vagy alkalmat kihasználva cselekszik. Erre tekintettel nem volt jogi alapja a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pont alkalmazásának.

[7] A Btk. 52. § (1) bekezdés a) pontjában rögzített ok alkalmazásának feltétele pedig a bűncselekmény szakképzettséget igénylő foglalkozás szabályainak megszegésével történő elkövetése, azonban ennek törvényi feltételei nem állnak fenn.

[8] A Legfőbb Ügyészség BF.1405/2022/3. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt – annak indokaival egyetértve – fenntartotta. Indítványozta, hogy a Kúria a XXV. rendű terhelttel szemben a gazdasági társaság vezető tisztségviselő, illetve felügyelőbiztosági tag foglalkozástól eltiltás kiszabását mellőzze, egyebekben a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

III.

[9] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség felülvizsgálati indítványa alapos.

[10] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozatával szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[11] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság – a bűncselekmény minősítésén túl – a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[12] A Be. 659. § (5) bekezdése értelmében a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[13] A kiszabott büntetés törvényessége kérdésében csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik (BH 2012.239., BH 2005.337., BH 2016.264.II.).

[14] Törvénysértő büntetés címén – a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontja szerinti – felülvizsgálati ok az olyan anyagi jogi szabály megszegése, aminek alkalmazását a büntetés (intézkedés) meghatározása esetében a törvény a bíróság számára korlátok közé szorítva biztosítja, és ennek elvétése miatt a Be. egyszerűsített felülvizsgálat keretében nem ad jogorvoslati lehetőséget.

[15] Az ügyészség helytállóan hivatkozott arra, hogy a XXV. rendű terhelt vonatkozásában törvénysértő a foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabása.

[16] A Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja szerint a foglalkozás gyakorlásától azt lehet eltiltani, aki a bűncselekményt foglalkozásának felhasználásával, szándékosan követi el.

[17] Ebben az esetben a foglalkozás tulajdonképpen eszköze a bűncselekmény elkövetésének. Ilyenkor a szakképzettséget nem kívánó foglalkozás is számításba jöhet.

[18] A foglalkozástól eltiltás előfeltétele ebben az esetben az, hogy a foglalkozás felhasználásával kövessék el a szándékos bűncselekményt. Tisztázni kell, hogy az elkövető mennyiben használta fel a foglalkozását a bűncselekmény megvalósulásánál. Ez mellőzhetetlenné teszi, hogy az elkövető munkaköre megállapítást nyerjen. A foglalkozási ágon belül a ténylegesen betöltött munkakört, annak adottságait, az azáltal nyújtott lehetőségeket lehet csak felhasználni, így az említett büntetés alkalmazásának alapjául is ez szolgálhat.

[19] Amennyiben a terheltnek ilyen munkaköre nincs, a foglalkozástól eltiltásra nem kerülhet sor. A szakképzettséghez vagy hatósági engedélyhez nem kötött foglalkozáson tehát a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja vonatkozásában a munkakört kell érteni.

[20] A „foglalkozásának felhasználásával” kitétel pedig arra utal, hogy az elkövető a szándékos bűncselekmény véghezvitele során foglalkozását mintegy eszközül használta fel, más szóval a foglalkozás által adott lehetőséget vagy alkalmat közvetlenül kihasználta. Ennek nem, mint lehetőségnek, hanem ténylegesen kell fennállnia. Meg kell tehát állapítani, hogy az elkövető milyen módon használta fel a foglalkozás nyújtotta lehetőséget a bűncselekmény véghezvitelénél. Ez az adott esetben az elkövetés módjából, az elkövetési körülményekből állapítható meg. Amennyiben a bűncselekmény elkövetéséhez a foglalkozás felhasználására nem volt szükség, illetve arra ténylegesen nem került sor, a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja alkalmazására nincs alap (a foglalkozástól eltiltás alkalmazásáról szóló 18/2007. BK vélemény).

[21] A Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontja alapján, aki közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tény vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba, közokirat-hamisítás büntettét követi el.

[22] Az irányadó tényállás szerint a XXV. rendű terhelt névleg, azaz ténylegesen a gazdasági társaság irányításának, vezetésének és képviselésének szándéka nélkül vált a társaság ügyvezetőjévé. A XXV. rendű terhelt esetében a tényállásban rögzítésre került, hogy a társaságot nem képviselte, annak működésében nem vett részt.

[23] Ebből következik, hogy a XXV. rendű terhelt nem fejtett ki ügyvezetőként olyan tevékenységet, amellyel a gazdasági társaság ügyvezetőjére vonatkozó jogokat és kötelezettségeket gyakorolta volna, így ügyvezetői foglalkozás gyakorlására – és annak felhasználására – nem kerülhetett sor.

[24] A Legfőbb Ügyészség helyesen utalt arra átíratában, hogy a XXV. rendű terhelt célja az volt, hogy a gazdálkodó szervezet vezető tisztségét névlegesen betöltve, a gazdasági társaságot a nevére vegye, miközben a tényleges vezetésben nem vett részt, és nem is állt szándékában valós gazdasági tevékenység folytatása.

[25] Ekként a XXV. rendű terhelt esetében a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontjában írt követelmények nem állnak fenn.

[26] A Btk. 52. § (1) bekezdés a) pontja szerint a foglalkozás gyakorlásától azt lehet eltiltani, aki a bűncselekményt szakképzettséget igénylő foglalkozása szabályainak megszegésével követi el.

[27] Ezen esetkör törvényi feltételei szintén nem állnak fenn, figyelemmel arra, hogy ezen foglalkozástól eltiltásra vonatkozó szabály a szakképzettséget igénylő, elkövető által gyakorolt foglalkozást jelenti.

[28] A Kúria – az ügyészség indítványában foglalt indokokkal egyetértve – megállapította, hogy a XXV. rendű terhelttel szemben a gazdasági társaság vezető tisztségviselői, illetve felügyelőbizottsági tag foglalkozástól eltiltás kiszabása törvénysértő.

[29] Ekként a Kúria – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése értelmében hivatalból köteles – a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen az ügyészség felülvizsgálati indítványának helyt adott, és a megtámadott határozatot a XXV. rendű terhelt tekintetében a Be. 662. § (2) bekezdés b) pont második fordulata szerint megváltoztatta. Egyebekben a megtámadott határozatot a XXV. rendű terhelt vonatkozásában a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[30] A Kúria ítélete elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[31] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2023. június 27.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző